ESRÂR-I SALÂT

VE

ESRÂR-I HİLKAT

بسم الله الرحمن الرحيم

Bismillâhirrahmânirrahim

اتل ما اوحى اليك من الكتاب واقم الصلوة ان الصلوة تنهى
عن الفحشاء والمنكر ولذكر الله اكبر والله يعلم ماتصنعون...

Ey zirvei tevhide çıkmak isteyen; nuru irfana talib olan Hak yolcusu!

Bir divânı mücâzatta toplanacağını, bir mahkemei dâdda hesap vereceğini iyi düşün! En âciz bir mahlûkuhüdâya karşı tecavüzün sonunu bil! Bir avuç su bir uykuyu tarumar ettiği gibi.. Zulm ile damlayan bir katre gözyaşı. bir dünyayı harabedeceğini duy! Hükmüilâhîye riza ve Emrihakka inkiyad göster! Hürmete lâyık olan kendinden büyüğüne tâzım, kendi misline liveçhhillâh yardım, kendinden küçüğüne rizaenlillâh merhamet et!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

BİSMİLLÂHİRRAHMANİRRAHİM

Ey aslına, mebdeine, meadına kavuşmak istiyen Hak yolcusu!

Namazın hakikati hakkında sana bir kaç söz söyliyeyim.

Suret itibariyle ufak; mâna itibariyle izah edilecek olursa; bir çok çiltleri dolduracak olan bu kitabımı bana sorulan suale cevap olarak yazdım...

Sual şu idi !...

Efendim !..

"İslâm dininde " **Namaz**" denilen bir ibadet var.. Bu ibadette de; **rükû, sücud, ka'de** diye şekiller var.. Bunlar islâmiyetin yeni zuhurunda vazedilmiş bir takım ibadet şekilleridir.

" Fakat, bugün asırlar geçmiş... Artık hayat değişmiş.. İslâmiyet kökleşmiş.. Binaenaleyh bu ibadetin aslını kabul etsek de bir mabede girdiğimiz vakit namaza niyet ederek : rükûunu, secdesini yapmasak.. Ve bu şekilleri bir reverans ile ikmal etsek.. ve; temeddün etmiş olan bu asırda başımızı yerden yere koymasak olmaz mı [1] ?..

Olmaz !..

---

[1] Zavallı Sail Acaba bu âlemde kimin başı yere konmamış ve konmıyacaktır. Kürenin kısmı küllisine sahip olan İskender de bguün bir harabe de yatıyor. Hulâsa : Kudret her kim olursa olsun kafasını yere koyduruyor. Her şeyin âriyet olduğunu anlatıyor ve müstear alınır diye ilân ediyor.

Niçin ?

Şunu iyi bil ki **Nanazın kendisi nasıl Emrilîlâhî ile farz olmuş ise ; şekli de talimilîlâhî ile farz olmuştur**.

İşte namazın şekillerindeki hikmetleri ve zevkleri anlatmaya gücüm yettiği kadar çalıştım ve hakikatini yazmağa başladım. Aşk ile oku ! İhlâs ile amel et, Tevfik Hak'dan.

Şemsedin Yeşil

Ey Muvahhid !

NAMAZ : İnsanı tabiat libasından soyar.. İmkân elbisesinden çıkarır.. Nâsut zındanından âzâdeder... Kazayı lâhutun yollarını açar

NAMAZ : Bütün ibadetin envanına şamil bir Fihristi nuranidir.

NAMAZ : Kulun dergâhı ulühiyyette kendi aczini, kusurunu, farkını ilân ettirir de Cenabıhakkın kemali rübubiyyesinin, ve kudreti semadaniyyesinin, merhameti İlâhiyyesinin önünde hayretle muhabbetle SECDE ettirir.

Dikkat!

İşte bu hikmetlerin hepsinin doğduğu yer "**Namaz müessesi**" dir. Yalnız şunu iyi bil ki, bizim adet halinde kıldığımız namaz değil; **ibadet halinde aşk ile duyarak, tadarak kılınan namazdır.**

Yoksa, **kıyamında** işiyle meşgul; **Rükûunda** hayaliyle; **Sücudunda** alavere dalaveresiyle meşgul olarak fiziki halde kılınan namaz değil!

Namazda tadili erkân şarttır. Zahirde tadilî erkan, erkânı mahsusasının hakkını vermek olduğu gibi; enfüste de, Huzuruilâhîye girince âlemi nasuttan soyunmaktır.

Ey talibi hakikat!

Şimdi sana Namazın hakikatinden ve dindeki mevkiinden biraz bahsedeyim:

Namaz, dinin direği; Allah'a yaklaşmanın merdiveni; emnüâmanın kalesidir...

Neden!

Allahı beyan eden bu mufassal kitabı kâî-

nat; bu masnuatın içersinde hususî bir imtiyaza sahip olan; Saniiâzamın etiketini taşıyan ve ona muhatap olan beşeriyettir.

İşte herhangi bir kimse, makamı âdemiyate kadem bastı mı ona iman teklif olunur. Yani: [**Kimsin ? Nereden geldin, ne olacaksın nerlye götürüleceksin ?**) suallerini kendine sor ! Binaenaleyh aslını, mebdeini, Rabbini bulmak aşkiyle mücehhez ol ! Sahibine inan! denir. Ve bu makama sahip olan kimseye de mü'min denir. Bu kâfi gelmez. Cenabıhak Kulunun inandığına teslim olmasını ister; ne vakit kul inanır, Hakka teslim olursa islâm olur. Hakka teslim olmak demek, kısmeti ezeliyyesinden razı ve hoşnut olmak demektir. Bu âlemi imtihanda Cenabıhak, her hangi bir belâ ile müptelâ kıldığı vakit de kaşlarını çatmamamak hünerdir. Bu epeyce zor makamdır. Makamı teslimiyetin Efendisi **Hazreti İbrahim**'dir. Bize de Milleti İbrahim denir. Hazreti İbrahim : (Yarabbi makamı aşkın sahibiyim; teslimiyetim tamdır !) deyince : (- Yavrunu benim namıma zephet !) emri gelmişti. [1] Binaenaleyh Cenabıhak bizden tam teslimiyet ister !.

[1] Bu tafsilât **Füyuzat** tefsirinin birinci ve ikinci kitaplarında mufassalan yazılmıştır. Bak.

Kulun teslimiyyetini görünce ünsiyet başlar, o vakit âdem insan olur. Bu makamda daveti ilâhiyye vaki olur. İşe o davete NAMAZ denir. Cenabıhak:

"Namazın yarısı benim için, yarısı kulum içindir." buyurmuştur.

Dikkat! Şimdi namaza giriyoruz!

İftitah tekbir'indeki incelik nedir? Görüyorsunuz ki sair tekbirler kalben ve lisanen alınığı halde iftitah tekbirinde el ile de işaret vardır?

Ey hakikat yolcusu!

Namaz avama nispetle Huzuru Bâri havasa göre **Uruculllâhidir.** İster uruc olsun, ister huzur olsun **Hak ile mülâkat** vardır.

(الصلوة معراج المؤمنين) Essalâtü mi'racülmü'min **Namaz, mü'minin mi'racıdır** buyurulmuştur.

Dikkat!

Hakiki musalli nâsuttan huruc ile alemi meleküta terakki ve teveccüh eder.

Ve İftitah tekbirini alır iken işaret etmesi; her azasiyle kıbleye teveccüh ederek [1] فول وجهك شطرالمسجدالحرام emrile memur olduğundan sâir âzâsile tevveccüh ettiği gibi elinin batnile dahi Adresilâhî olan kıbleye müteveccih bulunarak : “ Yarabbi ! Sen beni ahseni takvim sırrına mazhar kılarak halk ettin, beni kendine muhatap tuttun, ben de yüzümü senden gayrisine çevirmedim; zalime, zulme, küfre münafıka meyletmedim, vechi insanimi sana takdim ediyorum„ diyerek ellerini kulaklarının yumuşağına kadar ka'd-rıp yüz çevirmesini Cenabıhakka arzeder, haddî zatinde ekber olan Allahını anarak İftitah tekbirini alır yani Allahın büyüklüğünü ilân eder [2].

Huzura girer, elini bağlar, kalp çerçevesini Ya Rab ! Buraya senin muhabbetinin karargâhı kurulmuştur„ Diye arzeder. Kadın ellerini ayni hizaya kaldıramaz « Elini aşağıya çek, erkekle

---

[1] Mü'minin zahirde kıblesi, Beytülmuazzama; hakikatte kıblesi, Hazreti Muhammed; sırran kıblesi ise Allahü azîmüşşandır..

[2] Allahü sübhanehu hakkında, ekber denilmesinde maksud ziyadei mutlaktır, yoksa kibriyâyi azemetin de anınla efradı kâinattan hiç bir ferd müşterek değildir.

ayni hukukta değilsin.. Otuz gün huzuruma resmi çıkamazsın. Binaenaleyh. elini az aşağıdan tut! „ emri verilir. Keza kadın elini göbeğinin hizasında bağlayamaz.. Zira Cenabıhak kulunun hiçbir şeye bizatihi sahip olmasını ve tefahür etmesini istemez. Kadın **Sun'u ilahî fabrikasının insanın dokuma tezgâhı** olduğundan, yani mahallî tekvin bulunduğudan çocuk orada tekevvüne başlayıp karnı istilâ ettiği vakitte elini oradan bağlaması onun asıl sahibi imiş gibi bir his irae eder. Binaenaleyh: " Elini yukarıya çek! Her şeyin sahibi benim!» fermanı sadır olur.

İste bu suretle musalli, mertebesine göre huzura dahil olur.

Dikkat!

Her ameli hayre, Besmele ile başlanıldığı halde namaza Besmele ile başlanılmaz!

Zira musalli ister huzurda olsun, ister uruçta olsun Aallah ile arasında perde yoktur, cabeca Allah iledir. Binaenaleyh bilâtazîm doğrudan doğruya İsmi ilâhî ile başlamak edebe münafi olduğundan tesbih ve tazim ve takdis ile başlanır. Yani **Sübhanekâllahümme** duasile namaza mübaşeret edilir. Badehu istiaze ile Besmele okunur.

Ardından Hakkın kelâmı ve sıfatı olan Kur'andan fatiha ve zammı sure yahut birkaç âyet kıraatile meşgul olunur. Bu kıyam hali; makamı beşeriyettir.

Bu makam dahakikî musalli (اياك نعبد واياك نستعين) **[iyyâkenâ'büdü, ve iyyâke nestein]** deyince yani, (Ya Allah seninle, sana ibadet ederiz, senin kapından başka kapı çalamayız. İbadetimiz talebi cennet ve havfı nîran için değildir. Ve varlığımızla da değildir.) Deyince: Cenabıhak (لبيك) der. " Ne istiyorsun kulum, istediğine muntazırım „ buyurur. İşte bu makama **Niyaz makamı** denir. Kul istediğini ister.. Sıratı mustakîmi ister. Kur'anı azîmi ister, ahlakı muhammediyyeyi ister, zirvei Tevhide giden yolu ister. [1] Cenabıhak: " **Her yol bana gelir** „ buyuruyor. Kul yine « Evet Yarab! Lâkin Enbiya ve Kâmilînin sınıflarını istiyoruz. Envarı inayetle esrâra vakıf olmuş ruhları esrarı hidayete sahip olmuş, kalbleri asarı vilayete nail olmuş, şeytan kendilerinden kaçmaya

---

[1] Biz namaz kılar iken bunların hiçbirinden haberdar değiliz. Sebebi ise, biz takliden kılıyoruz. Yalnız Cenabıhakkın bâbı lûtfü büyük olduğu için bunlar da ehil tahkikî takliden bu kapıya gelmişler: " Kovmayın, içeriye alın, Eltafıilâhiyyemden hissedir olsunlar. Yalnız birinci sırada olmazlar. „ Buyurmuştur.

başlamış olan sınıfa verdiğin yolu istiyoruz » diye niyaz ederler. Bu makamdan sonra musalli yüksek bir makama terfi ettirilir.

Cenabıhak kuluna îzaz ikram ederek saltanatı İlâhiyyeyi görmek ister misin.? der.. Kul, kemâli aşkile : “ Aman Yarabbi ! „ diye iştiyakını gösterir. “ Belini bük bakalım, oraya dimdik kazık gibi girilemez » ; emri gelir. Âbid hemen belini büker, yani rükû hali tecelli eder, perde açılır, Kudrettilâhiyye apaşikâr temaşa edilmeğe başlanır ! O azametin karşısında abid gayri ihtiyari (سبحان ربى العظيم) demeye başlar. Birinci defa **[Sübhane rabbiyel'azim]** demesi azameti İlahiyye ef'al kaydinden münezzeh ve ikinci defa **[Sübhne rabbiyel'azîm]** demesi, azameti İlahiyye Esma kaydinden münezzeh ve mutlak olduğuna ; üçüncü defa **[Sübhane rabbiyel'azim]** demesi de azameti İlahiyye ıtlak kaydında da mutlak olduğuna işarettir.

Ey zirvei tevhide çıkmak istiyen talibi Hak! **Sana bir noktasını açayım.**

« Yarabbi ! Muktazayı beşeriyet.. Ben seni beyan eden bu kitabı kâinatı mütalâa ettiğim zaman takıldığım yerler vardı. Sen bunların hepsinden münezzehsin ! İşte bu şekilde duyarak namaz kılan kimsenin sırrına bir hitap tecelli

eder. " **Kulum! Bu alem de hiç?** [1] âlemi lâhuta terakki Sarayı Lâmekânı gezmek istemezmisin? Yine kul, kemali şevk ile: « Aman yarabbi! İhsanın büyüktür; der.» Oraya bükük te girilmez; başını yere koy! „ emri gelir. **Secde hali** tecelli eder. İşte **Hakka iktirap** burada başlar. Hakikat perdesi açılır. Birinci secde, **Musalli aslından mahv ve fanî olur.** yani herşeyden soyunduğuna işarettir. İkinci secde, **vücut kokusundan eser kalmayıp kendinin de orada yok oldnğuna işarettir.**

Bundan sonra tamamen perdei hakikat açılır açılmaz kul (سبحان ربى الاعلى) demeye başlar.

Birinci defa söylemesi Zaticelli âlâ Hazretleri mertebei rübubiyyetten; ikinci defa söylemesi, mertebi ulûhiyyetten; üçüncü defa söylemesi kâffei meratip ve taayyünattan: ali ve âlâ olup birisiyle mukayyet olmadığını işaret ve isbattır.

DiKKaT!

Şimdi gelelim dört rikâtlı farzolan namazların iki rikâtlarında zammı sure okunur, ikisinde okunmaz!

Sebebi: Dört rikâtli farzın evvelki iki rik·

---

[1] Şimidi Esrarı selât başlıyor.. İki defa oku!

âtı kesrete işaret ettiğinden zammı sure okunur ve kılınan namaz, gece namazından ise, imam âyeti aşikâr okur; son iki rikât vahdet bilâ kesrete işaret e t t i ğ i n d e n y a n i musalli tamamile vücut şaibesinden kurtulup salâtta Rabbisinde yok olduğuna işareten kıraatleri hafi olur ve yalnız Fatiha kıraati kâfi gelir...

HÜLÂSA:

Vücudü - izafi - şaibesi olmadığından zam ve izafe icabetmez.

Dikkat!

Öğle ve ikindi namazları gündüz namazıdır. Diğer üç vakıt, **Salâtı Leyldir.** Gündüz geceyi, gece de gündüzü aradığı gibi... Mertebei batın zahir olmak için mertebei zahiri arar.

Mertebi zahir aslında mahvü manzolmak için aslı olan mertebei batını ister! Şimdi zahir namazları olan **Öğle** ve **İkindi** namazları bunu talep ettiklerinden kıraatleri gizli ve batın olur.

Diğer **Üç vakit Akşam, Yatsı** ve **Sabah** namazları ise, bütün namazları olduğundan zuhuru ararlar ve ona işareten kıraatleri **cehrî** ve **zahir** olur.

Sabah namazı iki rikâttir. Her ne kadar edası

şafaktan sonra ise de, gece ve gündüzün fasılası **Şemsin tulûu** ve **urucudur.**

Sabah nemazı Şemsin tulûuna kadar eda olunduğundan Selâtı Leylden madut ise de, Nehar ve zahire galiptir. Binaenaleyh Sabah namazı ahirülleyl namazıdır.

Bir de **Salâtı fecir, Salâtı keşfidir.** Âbdin aynı kendine tecellî etmekle: **Sabah** ve **Fecir** denir. Zülmeti heykel, hicabı masiva gibidir. Binaenaley sabahla, gece zülmeti açıldığı gibi; keşifle de vücut hicabı açılıp zail olur.

Dikkat!

Bu işin zevkine sahip olabilmek için maifeyzle abdest alıp, tahareti kâmile ile mutahhar olarak kılmak şarttır.

Dikkat!

Cenabıhak bunun zevkini bizde halk etsin!

Dikkat edin!

Müvahhidînin beş mertebesi vardır.

Binaenaleyh her mertebeye bir vakıt itibarile beş vakıt namaz hediyesine nail olmuşlardır.

Her **Müvahhit** bu makamın zevkine ancak

Enbiya aleyhisselâma tam tabiiyetle nail olur. Bu makamda Zahir, Batın, cem olur, ayniyyat müşahede edilir.

Bunun fevkinde bir makam vardır

O ancak **Maşukuhüda Cenabı Muhammet aleyhisselâtü vesselâm Efendimize mahsus** bir makamdır ki zevki dahi **Zatı Muhammedîleri**'ne mahsusdur

Yalnız bu mertebenin zevkini kendilerine varis olan yakaza veya âlemi menamda kendilerine mülâki olan aliyyûna ihsan ederler

Dikkat!

Hiçbir farz namazı yoktur ki anın için başlamazdan evvel sünnet olarak kılınan namaz olmasın, yalnız akşam namazı, vaktın darlığına binaen farzı evvelâ kılınır. Hattâ bazı urefâ, akşam namazında da buna riayet ederler Ziya sünnet namazın mukademesidir. Namaza duhul babıdır. Cenabıhakka kurbiyyet içindir

Bazıları, üzerinde kazası olanlar sünnet kılmasın, yarine kazalarını kılsın derler Bu doğru değildir, daha doğrusu sünnetin hakikatini bilmemektir.

Sonra farzın telâfisi vardır, kaza olur

Sünnetin telâfisi yoktur, kaza olunmaz.

Sünnet namazları kesret ve talibi vahdet olduğundan hem Zammı Sure, hem de hafî okunur. Vakti mahsus ile edası yoktur. Farz zamanlarına tâbidir.

Öğle namazı sırf zahiri, yatsı namazı sırf batını olup edaya dahi vakti geniş olduğundan farzdan sonra ikişer rikât sünnet kılınır.

Namazda birinci ka'de: Seyrullaha işarettir, yani bu mezahirden soyunup vahdete seyridir. İşte bu seyirde gayriyet ve kesret olmıyacağından yalnız [**Ettehiyyattü**] okunur.

ikinci ka'de: Vahdetin kesrete rücu olmakla ve kesretin mezahirle zuhurunun sebebi menbaı olan Resulûllah Sallallahü Aleyhi vesellem Efendimize Selâvatı Şerife getirilir. Namaz tamam olur..

Hülâsa: İşte musalli asılına uruç eylediği gibi vasıfına dahi rucû eder.

Kesret âlemi gider; selâm verir. Ve mevcudun **Hak ile kaim,** onun **Aşkıyle daim** olduğundan hakikatte **Haktan** başka bizzatihi vucüt olmadığından gafil olmıyarak akabinde =

(اللهم انت السلام ومنك السلام تباركت يا ذى الجلال والاكرام

— Allahümme entesselâm ve minkesslâm tebarekte yâ zelcelâli velikram) der... Yani **(Ya Allah selâm ismindir. Müsemması senden sudur eder. Her ikram ve ihsan ile mütecelli senden gayri yoktur)** demektir.

Bunun zevki çok kuvvetli **İman** ile, **Aşk** ile anlaşılır. **Cenabıhak** lütfile bize bu zevki tattırsın!...

Bunu duyan tadan Hak yolcusunun kuvvasında Hak zahir olur da bir nazarda:

(هوالاول هوالآخر هوالظاهر هوالباطن)

Sırrının manasına aşina olur.

Dikkat!

Birazda cenaze namazının inceliğinden bahsedeyim...

Dini celîli islâmda: Cenaze namazı. Hazreti insanın manasının kıymetini bildirir. Cenazenin mukabelesine gelinir. Yani **Nazargâhı ilahî olan muhabbeti ilahiyye karargâhı** bulunan kalbinin hizasında durularak namaz kılınır. Onun için uluorta herkesin cenaze namazı kılınamaz. Mürtedin, müşrikin, münafıkın, cenaze namazı kılınmaz. Tarafı ilâhîden: **Resulü Zîşan Efendimize:**

"Münafıkların namazını kılma! Ve cenazelerini kabre kadar teşyi etme."

Diye emir gelmiştir.

Hayatta onların namazı kılınmaz. Çünkü **Nefisleri bakîdir. Mematdan sonra kılınır.** Zira memat âlemi fenaya işarettir. cenaze nemazının nısfı tenzihe, nısfı teşbihe işarettir. Tenzihî oluşu, rükû ve sücutsuz kılınmasıdır.

Dikkat et!

Bir sırrı İlâhî daha vardır ki:

İnsanı kâmil cenazesinin namazını mânen kendi kılar. İster orada İmam olsun, ister olmasın!..

Dikkat!

Cenaze namazına ezan okunmaz. [1] O namazın ezanı vaktile çocuğun ismi konurken okunmuştur. İslâm ananesinde çocuğun ismi konurken bir kulağına ezan, bir kulağına da kamet getirilir.

Ne büyük hikmet gizlenmiştir. İşte İslâm ilk dersi o vakit vermeğe başlar. **Yani ey fıtratı islâmiyye ile gelen yavru!** Meratibi erbainden geçtin! Sahnei imtihana geldin! Şimdi kulağana ezan okuyoruz: **Seni Şahadete davet ediyoruz.** Yarın da **bu ezanın namazı Musalla taşında kılınacaktır.**

---

[1] Ezan. Saltanatı Muhammediyyeyi ilânıdır. Südayı salata, eşkiyayı felâha yeni tevhide davettir.

Sair edyanda davet çan ile çıngırakla ve saire ile olduğu halde Dinî Celilî İslâmda insan, sedasile davet olunur diye ezan ile davet edilmiştir.

Geçireceğiniz ömür ise bu ezan ile namaz arasındaki vakittır.

Gafil olma! Sakın satılma! Kâfire münafıka, zalime meyletme! Seciyei insaniyeni ayak altına alma! Altın aklığile Hakka dön!

Şimdi elfaz üzerindeki hakayikten de biraz bahsedeyim, biliniz ki:

Tecelliyatı ilâhiye üçtür:

1 – Âsarı cemal tecellisi

2 – Sıfatı celâl tecellisi

3 – Zatı kemal tecellisi

İşte ezan bu tecelliyatı beyan ve davet etmektir. Müezzin olan bir kimse yüksek bir yere çıkar, mazharı zat olan kıbleye teveccüh eder.

Dört tekbir alır. İki defa okuması.

Birincisi: Allahütaalâ tecellii âsar ile mukayyed olmaktan uludur, demektir.

İkincisi: Tecellii sıfat ile mukayyet olmaktan uludur, demektir ve hiçbir ile tecelli ile mukayyet değildir. Belki her tecelli ile tecelli eder demektir ki, buna işareten **Tekbirlerin** akebinde **Kelimei Şahadet** gelir. Yani asarile, sıfatile ancak meşhut olan Vechullahtır.

(فأينما تولوا فثم وجه الله)

Sırrını duyurmaktır! Bunun akebinde sebebi hilkati âlem olan **Hazreti Muhammet** aleyhisselâtü vesselâmın bütün vücudu **Mahbubullahda** olduğuna işareten **Şehadeti Risalet** gelir.

İki defa okunur. Biri [**Nuru Muhammedin**] mazharı asarı olduğuna işarettir. İkincisi: Mazharı sıfat olduğuna işarettir.

Müezzin sağ tarafına inhiraf eder. iki defa **Salata** davet eder. Yani edası üzerine cemolun. Zira **Salat Mü'minin Mir'acı**'dır. Bundan dolayı namaza **Salat** tesmiye olunmuştur, zira lûğati Arabta Musallı, ileri olanın akibine denir.

Bir Hadisi Şerifte şöyle emrolunmuştur:

(ان الله في قبلة المصلي)

Dikkat edin Müminler

Bu hadisi şerif çok ince bir hadisi şeriftir.

Anın içindir ki : **Secde Hakka olur.** Zannetmeyiniz ki **Mihrabı Kâbeye** secde olunur.

Dikkat

Ezan okuyanın iki defa salâta davet ederek okumasındaki hikmet : Birincisi ; asarda olan **Mü'minleri şuhudu** sıfata davet etmek.. İkincisi **şuhudu zata** davet etmektir.

Müezzinin sonra sol tarafına inhiraf ile iki defa okuyup **Felâha** daveti: Birisi, mertebei **Tabiatten Felâh** bulanı namaza; ikincisi de, mertebei **Nefisten Felâha** davet eylemek demektir.

Hülâsa :

Âlemi ervahta süada sağ tarafı eşkiya da sol tarafı işgal etmişlerdir. Binaenaleyh müezzinin sağa inhirafı ve selâti daveti o âlemi ervahı hatırlatıp **Allah** ile yapılan muahedeyi gözönüne getirip **Süadayi Mir'aca** davet, sola inhiraf ederek felaha daveti eşkiyayı **Tevhide** davettir. Bunun üzerine tekrar Kıbleye teveccüh ederek **Tekbir** alır, haddi zatında mufaddalünaleyhi kendi olan **Allahı** ilan eder ve ahadiyete işareten **Kelimei Tevhit** ile ezan tamam olur.

Hemen Cenabıhak bunların zevkini bize de ihsan etsin !

Ey nuru irfana talip olan hakikat yolcusu!

Gecenin kıymetini çok iyi bil! **Nısfılleyde Hak ile muamele çok açık olur.** Gündüzün gaflet uykusu ile, gecsinin de tâbiat uykusu ile çok uyuyan kâm alamaz.

Ey Mü'min!

Gecenin büyük bir nimet olduğunu bil ki: Fahri aleme **Teheccüd namazı farzolmuştur.**

Gece zata, gündüz sıfata işarettir. Zat âlemi ise âlemi harekettir. Binaenaleyh Nebîye göre gece Hak ile muamele, gündüz de halk ile muamele vardir.

Gece, münacât makamıdır. Münâcatın mahalli ise namazdır.

H u l a s a: **Gece, halktan Hakka urucdur; gündüz de, Hakdan Halka nüzuldür. Gafil olan kimse Hakka uruc edemez.**

Cenabıhak bize şevk, aşk ihsan etsin. Namazın esrârını duyursun !...

NAMAZ : Müminin Mir'acı olduğundan kalpleri şirk, kesret ve gayriye levsinden temizler maarifi esrar kapısını açar ve bütün mestürâtı keşf eyler.

NAMAZ : Münacat mahalli dir. Kulun evsafı cemile ve ulumu vehbiye esrarı ledüniyenin zuhuruna niyaz ve istirham makamıdır.

NAMAZ : Esrarıilâhi meydanlarını genişleten bir ibadettir.

Yazdığım Namaz surelerinin zahir ve ~~enfüs~~ Batın manalarile tevsirine bak !

Tefsirine

Elfatiha

ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب

«Dinî Celilî İslâmın ana cümlelerinden bir kaç cümle»

Ey Hakikat Yolcusu!

Makamı tevekkülde olamazsan hiç olmazsa makamı teşekkür de ol!

Ubudiyete mâni olan şey; gafletten neş'et eder.

Dikkat!

Kul, günahını küçük görürse; indallah büyür. Eğer günahı büyük görür ise indillâhide güçtür. Dinî Celilî İslâmda ihlâs şarttır.

Kul, ibadetini küçük görürse; indallah büyür.

Amelin riya ile olursa değrimen çeviren mahlûk gibi kat'î merahil edemezsin yol alıyorum zanniyle yerinde sayarsın!

ZAHİD: İbadet ve itaatle masivadan geçmiş de nefesinden geçmiyene denir. **H Ü N E R** kendini **H A K**'ta boşaltmaktır.

Dikkat!

Abdullah olmak için vehim ve tamadan kurtulup rızkı maksumu mukaddere kani olmak şarttır.

VEHİM: Tamaaı doğrudur.

TAMAA: Ayıpların annesi gibidir. Taalluku nâsa olduğundan rızkı mukaddere karşı şüphe verir. Onun için **Helâl** ve **Haram**'a nazar ettirmez.

TAMAA: Merhameti kalpten uzaklaştırır. Zulme sevkeder. Zira merhamat kalbin ve imanın askeridir. Zulum ise nefsin askeridir.

Dikkat:

Allahın kulları üç sınıftır.

1 — Mukarrebin

2 — Ebrar

3 — Avam

Mukarrebin: Nefislerinin hazlarından fâni, Rabbilerinin evsaf ve variyetiyle kaim olduklarından ibadetleri ubudiyettir.

Halis muhlis Allah içindir.

Ebrar: Kendi nefsi Beşriyetleriyle beraber Allah için yaptıkları ubudiyettir.

Avam: Nefisleriyle nefislerinin faydası için yaptıkları ibadettir.

Nardan kurtulmak yahutta **Cennete** naili derecat için ibadet yapanlardır.

Avama göre: Amelin nasılısa indallah kadrü menzilin o nisbettedir.

Muvahhide göre: Maarifi ilâhiyyeden kalbe varit olan mevaride göredir.

Arif: Kalbi nazargâhı ilâhi olan kimseye denir.

Ey Hakikat Arayan!

Sahte varlığını tepeliyip Hakka karşı zillet ve iftikar getiren "**Masiyet**" enaniyetini kabartan seni istikbara sevkeden "**Taat**" dan çok hayırlıdır.

Zira Hakka karşı tezellül ubdiyet evsafındandır. İnsan da bu halin tahakkuku Allaha kurbiyeti iktiza eder.

İzzet ve istikbar ise; rububiyyet evsafındandır. Kul da zuhuru ise taatinin ademi kabulüne ve hüsranü mahrumiyetini icap eder.

Ey aciz insan!

Fakrü fakın zati olup kisbi olmadığını bil!

Hakkın icat ve imdat nimetleri olmasa zati olan **Fakrü fakın** altında yok olursun.

Vücudun icat ve imdadi için Hakka ihtiyacın apaşikâr olduğu halde; zikrolan ihtiyaç sessizce, rahatı bedenle mestür olduğundan pek çok kimseler mezkûr nimetlerden bihaberdirler.

Ey insan oğlu!

Faili olmadığın amelin mukabilinde ivaz arama! Her fiilin faili hakikisi **Allah** olduğunu bil!

Sen o fiilin zuhuruna mahal ve cereyanına mecra olduğunu duy!

Biz amelimizden irat ve varidat için ivaz talep ediyoruz.

Cenabıhak ise o amele bizden sıdkü istikamet bekliyor.

Yapılan amel Allah için olmayıp sevap ve hayır, ceza arama kasdile malûl olduğundan ikinci hayatta muahaza olmamak mükâfatı kâfi görülüyor ve müşahedeye, başka ihsan hak kalmıyor.

Dikkat!

Cenabıhak! Fazlu ihsanını izhar etmek muradı âliyesi olduğunda ameli halk eder ve sana nisbet eyler de: bu amelin âmili ve müçtehidi sensin der; sana nisbet eder.

İşte kul bu fazlı sübhaniyeyi müşahade ettiğinde fiilin, mazharı olur. Amma faili olamaz.

CENABIHAK: Memduh olan efalde hakkı vikaye edin. O ameli memduhu kendinize isnat etmeyin, mezmum olan efalde de hakkı vikaye edin, efali mezmumeyi hakka nisbet etmeyin, buyurmuştur.

Elbette:

Maşukun hukukunu vikaye âşıkın şanındandır.

Dikkat!

Kul iyi iş işlediği vakit Yarabbi senin için amel ederim. Yardım eden kolaylık gösteren sensin dedeğinde: **Cenabıhak haseneyi** kula nisbet edip; güzel kulum sen verdin, sen istedin, sen takarrüp eyledin buyuruyor. Kuluna ikram ediyor.

Eğer kul nefsine nazar edip kendine variyet ve hayli kuvvet vererek "**Hasene**„ yi güzel işi ben işledim, ben verdim, ben takrrüp ettim derse; Cenabıhak iraz ederek, kulum muvaffak kılan benim, yardım eden de benim. Sen mecrasın diye ferman eder.

Kul! Ameli seyyie de Cenabıhakka karşı edebi terk edipte Yarabbi bu seyyieyi üzerime kaza eden hükmeyleyen sensin derse; Cenabıhak o kuluna gazebi ile tecelli ederek öyledir.

"Lâkin cehalet eden isyan eyleyen sensin bunlar senin talebinle zuhura geldi buyurur„ ve böyledir.

Kul döner de Yarabbi! Zulmüme cehaletime

muterifim diye tövbe ederse Cenabıhak kabul eder de yine ikram edip kulum ben kaza ettim. Ben kader kıldım. Şimdi de mağfiret eyleyorum buyurur.

Dikkat!

Resulü Ekrem Efendimizin (قرة عينى فى الصلوة) emri seniyeleri yalnız Zatı seniyelerine mi mahsustur, yoksa ümmetine de şumulü var mıdir?

Namazda (**Kırretü aynın**) yani gayet surur ve lezzetin husulü: Müşahede edicinin şuhut da olan marifet ve takarrübünün miktarınca olur.

Binaenaleyh (Meşhut Hazretlerine) marifet ve takarrübü ne kadar ziyade olursa şuhut dahi o nisbette ziyade olur.

Elbette **Fahrikâinatın** kurbiyet kuvveti kimsede olmadığı gibi şuhutta da anın ferah ve sürürü derecesinde hiç kimse olamaz!

Bununla beraber **Ümmetine** dahi nasibi ve şümülü vardır.

Tabii Zatı Risaletpenahinin [**Kırretü ayni**] le sairin kırretü ayni arasında fark vardır.

Dikkat!

Ancak vesavisi nefsaniye ve şeytaniyenin

izalesile zevkin tecellî edeceğine işareten emri nebide (فى الصلوة) buyurmuş da (بالصلوة) buyurulmamıştır.

Dikkat!

Resulü Ekrem; Hakkın şuhudundan gayri de ve namazdan mada amelde mübarek gözlerinin bu tecellide bulunmadığını (اعبد ربك كانك تراه) emrile beyan buyurmuşlardır [1]

DIKKAT!

Hakikî musalli: Nefsinden, hissinden ve fiilinden gaip olur da **(Kırretü aynı)** hasıl olur.

Ey rahmetiilâhiyyeyi talip Hak yolcusu:

قل بفضل الله و برحمة فبذلك فليفرحوا

Cümlei Celilesi âmmeye hitabtır.

Habibim! Ümmetine söyle ihsan ve fazlımla ferah bulsun **buyuruldu.**

---

[1] Sofular namazda biz niyazda diye süslü cümlerle avamı çarpan zavallılar düşünsün!

Niyaz, naz hakikî nemazın içindedir. Haricinde değil!

Ey zirvei tevhide çıkmak isteyen mümin!

Evsafı rububiyetle müteallik ol: mütehakkik olma!

Evsafı ubudiyetle mütehakkik ol; müteallik olma!

Evsafı rububiyyet: İrade, kudret

Evsafı ubudiyyet: Fakr, acz ve mahv

Dikkat et ey hakikat talibi!

Doğumunla; ahediyet denizinden, yani dalgasız denizden vahidiyyet denizine düşmüsün dalgalı dibi bulunmayan bir denize atılmışsın... Hiç bocalama bu denizin Celal ve Cemal dalgaları insanı yorar. Teslim olursan seni üstünde tutar. Şunu iyi bil ki:

Bu denizin kenarına ya boğulup ölü olarak çıkılır ve yahutta teslim olup diri olarak çıkılır. İşte bu denizde **sağ** ve **salim** insanı yüzdüren şey **iman** dır.

Şirk nifak, küfür kesafetine mübtela olanlar bu libasların sıkletile boğulup ölü olarak kenara çıkanlardır.

Dikkat!

Hakikî Mümin : Hakkın sıfatı kibriyasında kendini müşahede ettiğinde kendisinde kibir kalmaz.

Hakikî Mümin : Hakkın gınasını gördüğünden kendisine gına kalmaz.

Hakikî Mümin : Kudreti ilahiyeyi rüyet etiğinden, kendinde kudret kalmaz.

Ey Âdem oğlu :

İnsanın hilkatı manevisi ahsenü takvim üzere olup bütün mevcudatın ulvi ve süfli, latif ve kesifin esrarına ruhanî ve cismanî, semavî ve arzı cami olduğundan hazreti insana nüshai alem denildi.

Ey ahiret istasyonuna sevki mecburî kılınan Âdemoğlu !

Şunu iyi bil ki :

Âlemi kudret; akıl ile, havas ile hayal ile

idrak olunmaz; aşk ve iman ile idrak olunur. Zira mahlûkatta olan zahiri hissin, hayalin tam olarak birşeyi anlamasında muayyen bir had vardir. İşte his ve hayal bu haddi geçince yanılırlar.

Akıl da böyledir. Onunda bir hududu vardır. O da haddini geçince yanılır.

AKIL : Âlemi hikmeti görür, alemi kudreti görmeğe ana müsaade yoktur.

Âlemi kudretten murat : Birşeyi vasıtasız ve sebepsiz icaddır.

Âlemi hikmetten murat : Esbabın vücudü bulmaktır.

Onun için akıl, muhal dediği birşeyin kudretullaha nisbeten ehemiyetsiz birşey olduğunu bilmez.

Meselâ akıl : Çocuğun olması için babanın nutfesinin ana rahminde kabul edilmesi ve devrelerini geçirerek doğmasını kabul eder. Hikmet alemi olan bu dünyada bu sebepler olmadıkça çocuğun olmasını makul görmez.

Kudret âleminde ise

mümkünül vücuttur ve vakidir.

İşte : Adem, Havva, İsa...

Her meycudun ilk çiftinin zuhuru hakkında akıl bir cevap veremez.

HÜLÂSA : Aklın kudret alemine gider bir yolu olmadığından kudret aleminden birşey isitiği vakit derhal tevile, tahrife kalkar asla kenisine cehil izafesini layık görmez yanıldığını bilmez.

İşte hakiki insan : haddini tecavüz etmiyerek hikmet alemine bir de kudret alemi lazımdır der. Ayağı kaymaz.

Bu ise kemali iman ile olur.

Âlemi hikmet darlığında kalanlar akıllarile **HakKın kudretini, ahvalini** bilmezler.

*

Ölüm denilen ikinci doğuş : Hikmet aleminden alakası kesilip kudret alemine dalış demektir. Burada kudrete taallük söylenen şeyler orada apaşikâr görülür.

ESRARI HİLKAT

Esrarı Hilkat

Ey Hakikat Yolcusu!

Şu muazzam Kitabı Kainat ve onda gördüğün ve görmediğim bütün varlık. **Zatı : Hâdisat** ve tasavvurattan منزه her şeyinde kayyumiyet zatiyesi meşhut, sıfatı mezahirinin taaddüdiyle taaddüt etmiyen **Allahın hazinəyi kaybından** onun gizli ilminden zuhura gelmiştir.

Bu husus, agyarın ilminden siyanet olunan bir sırrı mahremdir.

Ey Muvahhit!

İşte Kâf ile Nunun izdivacından (**Kün** = كن) emrile meydana gelen yani Allahın **(Varoluverin)** iltifatiyle vücut bulan bu mevcudatı mütalea edecek olursan büyüklerin görüp de umuru hariciyede misal getirdikleri gibi bir ağaç tasavvur et.

İşte bu şecereyi kâinatın kökünden de (كن) tanesi olduğunu duyarsın! Ve o kün tanesinin manasının da Hazreti Muhammet olduğunu tadarsın! O (كن) tanesi muhabbeti ilâhiyye ile aşılanarak muhtelif istidatlarda bir çok dal budak saldığını temaşa edersin!

Kalp gözünü açarak (كن) habbesinden üreyen **Kesret âlemine** ibretle bakınca: Gerek **Narî Türabî** her mevcudun (كن) dairesinde döndügünü ve kendi dairesinden kimsenin çıkmaya mecali olmadığını, herşeyi (كن) emrinin esrarına

tabi olarak o nasıl çevriyorsa öyle çevrildiğini görürüsün! O nasıl uçuyorsa öyle uçulduğunu ve yine ona dönüp onu tavaf ettiğini idrak edersin. Keza ondan ne de ayrılmaya ve ne de yan çizebilmek imkanı olmadığını duyarsın!

İşte apaçık mevcudat (كن) dairesinin merkezinin hikmetine tâbi!

Şimdi şecereyi kâinatın birbirine aykırı olan dallarına ve onun meyva ve neticelerine baktığın zahirde ki ihtilafın (كن) tanesinden neş'et ettiğini anlarsın!

Ey zirvei Tevhide çıkmak isteyen Hakikat yolcusu:

Olanın, **olduranın** iradesini aşmasına imkân olmadığını bil!

Ey Ademoğlu!

Ceddin Hazreti Adem mektebi talime konulup esmayi ilahiyenin hepsini öğrenince (كن) ün temsil ettiği sahneye baktı. Derhal kainattan halıkının muradını teemmül etti.

(كن) kelimesinin kâfından muallimin „ كنت كنزا مخفيا „ ilah demek istediğini ve nunundan da [اني انا الله لا اله الا انا] deki (ن) nunu anladı.

İşte o harfleri doğru okudu. Kâmaldı. (ولقد كرمنا بنى آدم) deki tekrim kâfına nail oldu. [وجعلنا نوراً] fermanile de nurlandı.

Ey Hakikat Yolcusu!

Âdeme ne için Halifetullah tesmiye edilmiştir?

Bu ince bahsi can kulağile dinle:

Hakikî aşık maşukunun ismini öğrenince kendi ismini unutur. Hakikî aşık maşukunu görünce kendinden eser kalmaz.

Aşk kalemi onun vucuduna bir çizgi çeker.

İşte Hazreti Âdem bütün Esmaiilahiyyeyi öğrenince Cenabıhak senin adın ne diye Âdemin sırrına hitap etti.

Hazreti Âdem!

Unuttum Ya Rabbi; Deyince:

Cenabıhak, sende vücut

şaibesinden eser kalmadı seni Halifetullah yaptım buyurdu.

Dikkat!

Besmelesiz iş sonsuz işdir diye Din de bir senet vardır. Besmele ile yapılan iş daima muvaffakiyetle neticelenir.

Buyurmuştur.

Fakat buradaki inceliğe dikkat edin!

Ekseriyetle görülür... Efendim Besmele ile de başladım, fakat yine muvaffak olamadım.

Ey Gafil!

Sen Besmele ile başlamadın. Yalnız o elfazı Celileyi ağzınla okudun Besmele ile başlamak demek:

Sahibinin ismini andığın vakit kendinden geçmek demektir.

Cenabıhak: Bir kul kendisini anar da o aşkile kendinden geçecek olursa: **Kulum benden fâni oldu. Onun işini benim yapmam lâzım buyuruyor.**

İşte hakıkî Besemle ile yapılan ış; böyle yapılan işidr.

Gelelim mevzuumuza:

İblis de mektebi talime kondu.

[كن] kelimesinin harflerini tetkik etsin ondaki esrarın fesahatini anlasın diye orada kırk bin sene kaldı muallim onu kendi haline bıraktı; kendi halü kuvvetine ve dirayetine havale etti.

İblis (كن) e nazar etti.

Göre göre, neyi görse iyi!

Küfürdeki kâfı!

Bula bula bunu bulunca büyüklendi. Başını yukarıya kaldırdı. Nundan da (خلقنا من نار) âyetindeki nariyet nurunu

keşfetti. Küfürün kâfı ile nariyet nunu birleşince [فكبكبوا فيها هم والغاوون] fehvasınca yakalandı ve yuvarlandı gitti.

Âdem şeceri kâitanın muhtelif dallarını gezdi, çiçeklerini meyvalarını tetkik etti. Tevhit meyvalarından yedi, tefrit gölgesinde eğlendi. Bir aralık şecerei kadere el attı, kayar gibi oldu. Akıllı olduğundan ربنا ظلمنا dalına yapıştı. Derhal «فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه» dalı Âdeme doğru eğildi, töbe ve icabet turfanda meyvalarına sahip oldu. Mevcudatın umumî şehadetine şahitler huzurunda «ألست بربكم» nidasile davet edildi ve herkesle beraber gördüğü ve işittiği veçhile cevap verdi.

Ey nuru irfana talip olan Muvahhit!

(الست بربكم) **hitabı izzesine (قالوا بلى) ile cevap verildi.**

Fakat bu cevap herkesin şuhuduna göre muhtelif nazarlar neticesi olarak türlü türlü oldu.

Meselâ Hakkın Cemali zatını gören " ليس كمثله شئ ,, sen o kadar güzelsin ki; eşin yoktur diye şahadet etti. Cemali sıfatını gören aynı güzelliği sıfat aynalarında şuhut ile ولا اله الاهوالملك القدوس Esmai Hüsnasile cevap verdi.

Yârın cemalini bilvasıta mahlûkat yüzünden seyrrdenler ise kapıldıkları, tutuldukları yüzlere ve onlara olan iptilâ ve inhisarlarına göre cevap verdiler.

Bir kavmi mahdut ifrat ile teşbih içinde kaldı. Diğer bir kısmı ifrat ile tenzihe daldı. Bir diğeri de maddiyat diye itikat etti.

Halbuki bunların hepsi

" قل لن يصيبنا " hûkmünce كن kelimesinin sırrında mündemiçtir. Herşey o dairenin merkezi etrafında dönüyor.

Ey Hakikat Yolcusu!

كن Habbesile bitüp, çıkan bu ağacın üç ana dalından biri : Sağ taraftaki sait kimselerin yapıştığı dal. Sol taraftaki eşkıyanın yapıştığı dal vasattaki üçüncü dalda sabıkun, mukarrebun, mikrobon denilen zevatı âliyenin bindiği daldır.

İşte bu ağaç kökleşti; yükseldi. Bir dalı âlâ diğer dalı esfel olarak sarktı.

Yani mana ve suret âlemleri böylece peyda oldu.

Bu ağacın; dış kabuğundan Milk Şehadet âlemi.

İç yüzünden; Melekût âlemi meydana geldi.

Ağacın damarlarından cereyan eden su ile onun büyümesini ve yaşarmasını temin etti. O sudan açılan çiçekler ve meyvalar yetişti ve mahsulâtı (كن) kelimesinin sırrı ve onun maksudu olan (عالم جبروت) teşekkül etti.

Bu ağacı bir kap çepçevre kapladı. Bu veçhile onda hudutlar resimler peyda oldu.

Gökler ağacın yaprağı mesabesinde, yıldızlar âfakı tezyin eden çiçekler kılındı.

Âlemi arş bu kâinat ağacınının Beytülmali, hazinesi ve eslâha mahzen kılındı.

(وترى الملائكة حافين من حول العرش) âyeti kerimesile teveccühleri Arşadır Kâinat ağacında ne vakit bir hâdise zuhur eder ve ondan birşey nüzul ederse yalvaran eller ona yükselir. Tederrular niyazlar onun arşı kerimi tarafına döner. Şifa ondan istenir, hatalar onun bağışlamasile düzelir.

Ey Muvahhit!

Zira Haliki Kâinatın mahsur ve muayyen ciheti yoktur: Mahal ve mekânı mahsusu yoktur ki: O, orada istenip bulunsun!

Keyfiyeti mahsusası yoktur ki: O sayede kolayca biliniversin. Eğer hicapsız tecelliî ettiği Arşı, Kıble olarak teveccüh yolu diye göstermemiş olsa idi; yolunda hizmete kalın olmak, yerine getirmek için şaşırıldı.

Cenabıhak; Arşı, Kudretini izhar için yaratmıştır, yoksa kendisine bir yurt olsun diye değildir.

Mevcudatı yaratmasındaki muradı sübhauisi de esma ve sıfatının zuhurudur.

— Gafur ismi cilîli [onun güzel adlarından biri, Magfiret: [Evsafının nebzesi.

Mahlûklarının türlü, türlü hal ve efali, günahkârları bağışlaması büyüklüğü, Hasenat ehlini rahmetine mazhar kılması; itaat eden kullara fazlı ve kerem bahşetmesi, âsilerin adalete çarpılması, Müminlerin nimete, kâfirlerin nikmet ve azap görmesi hep hikmetine müstenittir.

Yoksa Cenabıhakın Büyük varlığı mahlûkuna mülâmese ve mücanebetten; mufesalasından münezzeh ve mukaddestir. Çünkü O var iken kâinat yok idi. Yine de öyledir.

Resulû Ekrem

Efendimizin Emirleri

Allah uğrunda ayağı tozlanan kimseye Allah azabını haram kılmıştır.

İnsan dünyada gerek hayır gerek şer ne halde yaşarsa, yaşadığı hal üzerine vefat eder ve o hal üzere ikinci hayatta meydana gelir.

Resulü Ekrem efendimiz bir buğday yığınına uğrayıp mübarek ellerini içine sokmuşlar elleri ıslanmış olmakla buğday sahibine bu yaşlık nedir diye sordular. Buğday sahibi yağmurdan ıslandı.

Pekâlâ müşteriler görsün diye ne için yaş buğdayı dışına çıkarmadın da sakladın diye ihtarda bulundular.

Ve satıcının malın aynını gizlemesi doğru olmıyacağını buyurdular.

Her kim nefsini zinadan; ağzını haram yemeden, çirkin konuşmadan hifzedeceğini bana tekeffül ederse; ben de ana hesapsız ve azapsız cennete gireceklerini tekeffül ederim.

Rızkının ve ömrünün artmasını istiyen akrabasına yardım etsin!

Varlığına tama ederek kızını bilebile fasik adamla evlendiren kimse kızının rahimini kesmiştir.

Garibin yüzüne gülen kimsenin yüzüne Allah güler.

İnsanların üzerine öyle bir zaman gelirki öldürülen niçin öldürüldüğünü, öldüren niçin öldürdüğünü bilmez, buna (harç) denir, ölen da öldüren de ehli nardır.

Benim ehli beytim sizin içiniz de Nuhun sefinesi gibidir. Ona rakip olan necat bulur, muhalefet eden helâk olur.

Fitne zamanlarında, fesat günlerinde, iki yaşında dev yavrusu gibi olun.

Çünkü, iki yaşındaki deve yavrusuna ne yük vurulur ve ne de süt umulur. Ne bahtiyardır o kimseki kendi işi ile meşgul olurda dünyanın dedikodusuna karışmaz. Nifak zamanda halkın önüne düşüp fitneyi uyandırmaz.

İnsanlar dört kısımdır.

Kerim - Sahih - Bahil - Leim

Kerim = Yemez yedirir, giymez giydirir.

Sahi = Yer yedirir, giyer giydirir.

Bahil = Yer yedirmez, giyer giydirmez.

Leim = Ne yer ne yedirir, ne giyer ne giydirir.

Bir kimse taaşşuk etse de; Gizlese ve afif kalsa, o, halile ölse muhakkak şehit olarak ölmüştür.

Bir kimse taaşşuk etse de; Gizlese şu vardır ki, a ım bir hakkı olur, diğer bir komşu daha vardır ki, onun iki hakkı olur, bir komşu daha vardır ki onun üç hakkı olur.

Bir hakkı olan komşu, yalnız komşulukla kalmış, ister müslüm olsun, ister gayri müslüm olsun. iki hakkı olan komşu, hem komşu, hem de islâmiyet hakkı olan komşu. üç hakkı olan komşu, hem komşu, hemde islâmiyet, hem de akrabalık hakkı olan komşudur.

Komşu hakları

Komşun bir hususta senden yardım istediği zaman maddeten, manen yardım et, ödünç para istediği vakit kudretin dahilinde ise ver. Fakrü zarurete düştüğü vakit, ihsanda bulun, sadaka ver, hasta olunca ziyaretine git, bir hayra nail olunca tebrik et, bir müsibet isabet ederse taziyede bulun, öldüğü zaman cenazesini teşyi et, komşunun izni ve rizası olmadıkça onun havasını kesecek şekilde binanı yükseltme. Tencere. kebab. yanmış kemik kokusu ile komşuna eziyet verme eğer pişirdiğin vakit hediye gönderirsen beis yoktur. Aldığın meyve ve yemişten komşuna hediye gönder, bunu yapamıyacaksan meyveyi ve yemişi açık olarak evine getirme çocuklarının eline verip dişarıya çıkararak. komşu çocuklarını imrendirtme!